

Kära Jämtar och Härjedalingar!

Vilken överraskning! Att jag så här på ålderns höst skulle vederfaras ett så ärofyllt uppdrag som att efterträda Eva Hjelm som ordförande i vårt JH-Gille. Överraskande därför att jag är i full färd med att avveckla bland min rika mängd uppdrag i föreningslivet. Att jag ändå sa ja till valberedningen beror förstås på att känslan för hembygden fortfarande är stark. Och att mitt intryck är att det finns en stabil styrelse och bra verksamhet i Gillet.

Jag föddes den 29 december 1943 i Per-Albin-torpet Åbacken i Nyby i Lits socken. Föräldrarna Karl och Nora var skogsarbetare och småbrukare. Torpets areal på 5,4 hektar kunde

föda några kor och en gris. Jag var femte barnet i familjen och det skulle komma fyra till efter mig. Av syskonen bor en syster kvar i Lockne. Vi övriga åtta flyttade till Stockholm, Märsta, Upplands-Bro, Uppsala, Enköping, Västerås, Falun och Örnsköldsvik.

Efter sex år i byskolan och det sjunde i Lit 1957 gick jag i pappas fotspår att ägna mig åt skogen. En kort fortsättningsskola i Källåsen, skoglig yrkeskurs på Halåsen och vinterkurs på Torsta skog- och lantmannaskola 1959-60. På Torsta fanns det lärare – agronomer – som dels upptäckte att jag var studiebegåvad dels själva hade tagit studenten på 2,5 år vid Specialgymnasiet för jord-, skog- och

mejeristuderande vid Hvilans folkhögskola i Åkarp i Skåne. De puffade på mig att jag borde gå den vägen och bli jägmästare. Jag följde råden och 1969 tog jag examen på Skogshögskolan.

På Torsta träffade jag Ingegerd från Tångeråsen som blev min första fru. Vi gifte oss i Rönnöfors kyrka 1966 och fick våra barn 1970 och 1973. Ingegerd blev kontrollassistent och fick jobb bland mjölkbönderna i Enköpingstrakten. Mina två första jägmästarjobb var i Stockholm och Uppsala så familjen blev naturligt nog upplänningar. Banden till Jämtland – Lit och Offerdal – var starka så länge våra föräldrar levde och äktenskapet höll.

Skogen var mitt levebröd fram till valet 1985. Då kom jag in i Sveriges riksdag som ersättare till Birgitta Dahl (S), som var miljöminister. I nästa val 1988 flyttades jag över till Landstinget i Uppsala län som landstingsråd. Där blev jag kvar till 2006, alltså 18 år varav de sista 12 som landstingsstyrelsens ordförande. Därefter har jag skrivit böcker, bland annat Landstingets 150-åriga historia som var klar 2012, även ett 10-tal artiklar i Lits-boken och haft uppdrag i föreningar. De tyngre som jag avslutar från 2022 är Svenska kyrkan lokalt och i stiftet efter 25 år och ordförande i Hela Människan i Enköping efter 15 år.

I mitt andra äktenskap är jag sedan 1994 gift med småländskan Marja Östring som har en dotter. Tillsammans har vi fem barnbarn som alla finns i Enköping. Nu ser jag fram emot att avsätta lite kraft och tid i styrelsen för Jämtland-Härjedalens Gille i Uppsala. Mäe råkes!

N' Mats O

Det är vi som styr och ställer i Gillet:

Ordförande Mats O Karlsson (070 517 60 16), matsokarlsson43@gmail.com Sekreterare Stefan Halvarsson (018-46 80 65), stefanhalvarsson4@gmail.com,

Skattmästare Bosse Häll (073 074 58 57), bosse.hall@telia.com Bibliotekarie Stellan Karlsson (076 309 39 36), stellan.karlsson@tele2.se

Redaktör och hemsidaansvarig Jan Enger (070 113 48 32), jan@enger.se Gillevärd Rut Helmersson (070 845 13 44), ruthelmersson44@gmail.com

Hemsida: www.jhgille.se e-post: info@jhgille.se Plusgiro: 39 30 09-6

Årsmötet den 12 mars 2022

Antligen steg inte prästen upp i predikstolen (för att alludera en känd värmländsk författarinna), men väl solen upp över ett Upsala, fritt från Coronans restriktioner, å republikens nationaldag för att se Gillets medlemmar ånyo kunna i normalt sociala former umgås, gemytligt samspråka, avhålla årsmöte och ta del av ett intressant föredrag m.fl. aktiviteter. För dagen infann sig närmare fyrtioåriga deltagare.

Orlstyrarna, Eva Hjelm, inledde, efter välkomsttal, med parentation över fem avlidna medlemmar, varefter årsmötet vidtog. Om sist nämnda, se protokoll i förevarande nr av Avisen. Tilläggas kan dock, att stor avtackning skedde utav Eva Hjelm, nyvorden orlstyrar emerita, ävenså av Bengt Hjelm, nybliven kassaförvaltare emeritus. – Som Anna Lundin, emerita gillevärd vorden, för dagen var förhindrad att delta, har sedermera även hon bringats Gillets tacksamhet för sina utomordentliga insatser.

Men så över till aftonens gäst, Marie-Louise Latorre, och hennes föredrag Berättelsen om farmor Emma. Om sin farmor berättade föredragshållaren bl.a. följande.

Hon föddes som Emma Kristina Nilsson den 16 april 1882 i Själevads socken i Ångermanland, och avled den 18 juli 1979.

1901 mönstrade hon som ”trissa”, d.v.s. som restauratris, på skeppet Oscar Dickson. Med skeppet hamnade hon 1902 i Murmansk, där fartyget frös fast, och hade hon därifrån en lång resa genom Finland med bl.a. järnväg och därefter sjövägen för att ta sig tillbaka till Sverige.

Perioden 1896-1917 drog en av Emmas bröder till Nordamerika, medan hon själv 1903 flyttade till Trondheim. Samma år gifte hon sig med norrmannen Adam Ristad, vilken hon träffat på nämnda skepp.

De fick dottern Agnes Ingeborg, född 1904. Men Adam stack till sjöss igen, hamnade omsider i New York, och försvann ur Emmas liv. Det ledde så småningom till att hon lyckades utverka äktenskapskillnad.

Därefter träffade hon istället banvaktsförmannen Nils Alfred Nilsson, med vilken hon 1910 gifte sig, och 1912 fick de sonen Åke. Makens anställning vid SJ innebar flyttningsskyldighet i tjänsten; på så sätt hamnade efterhand familjen i Ocke, Mörsil. Nils Alfred avled 1912.

Sålunda blev Emma änka, och måste hitta försörjning. Hon fick som änka anställning vid SJ som anhaltsföreståndare, med ansvar för bl.a. biljettförsäljning; vidare var hon vaktmästare på ortens IOGT-lokal. Hon

skaffade stickmaskin och tillverkade tröjor, strumpor, vantar m.m.

Som banvaktsänka med två barn, flyttade Emma sedan till Lit.

I augusti 1919 flyttade hon med sonen Åke vidare till Hissmofors i Rödön. År 1920 flyttade hon och sonen Åke till ett torp i Hägra ägt av Anton Edvard Nyqvist, f.d. valfångare, född 1884 i Offerdal. Hon anges som hushållerska hos Anton, men var realiter sambo (”trolovad”), med honom.

1960 var hon, som hushållerska, skriven å Hissmon i Krokomb, tillsammans med Anton. Han avled 1964, då alltså sambo med Emma. Hon motstod alla påtryckningar från klerikalt håll om att sluta ”leva i synd”, och gifte sig med Anton – hon hade nämligen insett det ekonomiskt ofördelaktiga för en kvinna att vara gift; för övrigt ett förhållande, med t.ex. sambeskattnings, som först tämligen nutida har upphört.

För detta intressanta föredrag avtackades Marie-Louise Latorre med diverse godsaker. I övrigt förevar skaffning i form av delikat smörgåstårter, följt av kaffe å krus, varefter sammankomsten avrundades med dragning av idel högvinster, lyckliga vinnare till fromma.

Stefan Halvarsson

Glöm inte att betala årsavgiften 100 kronor per person till Gillets plusgiro 39 30 09-6. Vi ser gärna att du betalar så snart som möjligt. Kom ihåg att ange avsändare

Kommande aktiviteter

Datum	Aktivitet	Plats	Gäst
20 maj	Vårsammankomst	Storgatan 11	Fyra Vänner och en gitarr
9 september	Surströmmingsfest	Storgatan 11	Göran Strand
3 december	Förjulscaffé	Storgatan 11	

PROTOKOLL

fört vid årsmöte med Jämtlands-Härjedalens Gille den 12 mars 2022 å Pensionisternas hus å Storgatan 11 i Uppsala

§ 1 Hälsade orlstyrarna Eva Hjelm de närvarande välkomna, och förklarade årsmötet öppnat.

§ 2 Till mötesordförande utsågs Ando Sundelin, och att föra protokollet Stefan Halvarsson.

§ 3 Att justera protokollet ävensom utgöra tjänsteförrättande rösträknare utsågs Evert Wallström och Birgitta Fjellström.

§ 4 Den till medlemmarna genom e-post och i annan ordning utsända Avisen med däri intagna kallelse och agenda erhöll årsmötets gillande, vadan kallelseförfarandet godkändes.

§ 5 Styrelsens verksamhetsberättelse lades med godkännande ad acta.

§ 6 Den ekonomiska berättelsen godkändes och adactalades.

§ 7 Revisorernas berättelse upplästes, vilken berättelse ävenså godkändes.

§ 8 På förslag av revisorerna beviljades styrelsen ansvarsfrihet för den reviderade perioden.

§ 9 Resultat- och balansräkningen fastställdes. Som verksamheten under 2021 resulterat i ett visst underskott, fördes detta i ny räkning.

§ 10 Årsavgiften för 2022.

Årsmötet beslöt att behålla nuvarande årsavgift på status quo, således oförändrat en avgift om 100 kr per medlem.

§ 11 Till Gillets orlstyrar, d.v.s. ordförande, nyvaldes Mats O Karlsson. Omval skedde av

styrelseledamöterna Jan Enger, Stefan Halvarsson och Stellan Karlsson. Att i styrelsen säte och stämma taga, blev nyinvalda Bosse Häll och Rut Helmersson.

§ 12 Till ordinarie revisorer omvaldes Håkan Hardenborg och Jan Olof Paulsson. Omval skedde av Björn Sundin som revisorssuppleant.

§ 13 Årsmötet utsåg till valberedare Karl Evert Mosten och Evert Wallström.

§ 14 2022 års av styrelsen upprättade verksamhetsplan, med årsmöte innevarande dag och i övrig del av året vårfest, surströmming och förjulskafe, godkändes.

§ 15 Timade så val av hembygdsstipendiat för 2022 en av förevarande år beslutad stipendiesumma om 6.000 kr.

För dagen förelåg fyra kandidater att ta ställning till. Redan efter en omgång och röstning dymedelst handuppräckning och nogsam rösträkning från i § 3 ovan nämnda förrättningsmäns sida kunde konstateras, att Göran Strand, med verksamhet i stan uppnått erforderlig enkel majoritet, vadan han utsågs till 2022 års mottagare av Gillets hembygdsstipendium.

§ 16 Mötesordföranden förklarade årsmötet avslutat.

Ut supra:

Stefan Halvarsson

Ando Sundelin

Justeras:

Evert Wallström

Birgitta Fjellström

Vår nyvalde skattmästare, Bosse Häll, föddes 1946, växte upp och gick i skola i Näliden. Innan flytt till Uppsala 1967

avlades real- och studentexamen i Östersund. Från Uppsala har han examen i statsvetenskapliga ämnen. Bosse har varit anställd inom försäkringsväsendet; lokalt Uppsala, på

Riksförsäkringsverket och på försäkringskassans huvudkontor.

Somrarna tillbringas gärna i fritidshuset i Roslagen.

Rut Helmersson heter vår **nya gillevärdinna**. Rut är uppvuxen i Lillhallen, Svenstavik.

Efter genomgången skolgång i Svenstavik bar det av till Stockholm och Danderyd för barnskötarutbildning. Den första arbetsplatsen var 1968 på Akademiska sjukhusets BB. Därefter har Rut arbetat med barn på t.ex. förskolor här i Uppsala. Rut har släkt kvar i Jämtland och besöker

hembygden så gott som varje sommar.

Göran Strand hembygdstipendiat

Gilletts hembygdstipendiater har i allmänhet haft Jämtland-Härjedalen som verksamhetsområde, men årets stipendiet har, förutom länet, hela universum som arbetsfält. Astrofotografen Göran Strand erhöll 2022 års stipendium. Motiveringen lyder:

För fotografier av himlafenomen och av natur i Jämtland-Härjedalen som gjorts kända i Sverige och internationellt

Hans filmer och bilder har använts i både svenska och internationella filmproduktioner, flera av hans bilder har utsetts till "Astronomy Picture of the Day" av NASA.

I oktober 2016 gav Göran ut sin senaste bok "Ljusår - ett år av ljus" och i november 2016 gavs 5 av hans bilder ut som frimärken av PostNord. Göran har även utsetts till årets bästa svenska

astrofotograf 2013 och 2016.

År 2012 gav han ut boken "Jämtlandsnatt - en fotografisk resa till sol, måne, norrsken och galax".

Göran Strand kommer till vår surströmmingsfest i september och berättar om sitt arbete som astrofotograf och visa bilder och mottar då sitt diplom.

På hemsidan <https://astrofotografen.se/> kan man se prov på Görans fotografikonst.

Vårmöte fredagen den 20 maj 2022 kl 18.30

Pensionärernas hus, Storgatan 11

Vi undfägnas en vårsupé till en kostnad av 225 kr

Kvartetten Fyra Vänner och en gitarr sjunger och spelar för oss

*Anmälan till Rut Helmersson, gillevard@jhgille.se
eller tel. 070 845 13 44 senast 13 maj*

Betala gärna in kostnaden i förväg på vårt plusgiro 39 30 09-6